

Yttrande till länsstyrelsen med anledning av tillsyn den 13, 14 och 16 oktober 2015

Inledning

Stockholms överförmyndarnämnd har sedan länsstyrelsens inspektion hos överförmyndarförvaltningen gått igenom de akter som länsstyrelsen riktat kritik mot förvaltningen i. Detta arbete har pågått till och med juli 2016. Vid denna tidpunkt finns fortfarande akter där förvaltningen inte kunnat slutföra handläggningen, detta arbete fortsätter dock.

Aktgranskning med allvarlig kritik

Långa handläggningstider och bristande bevakning av ärenden om behov av godmanskap enligt 11 kap. 1–3 § FB

I akt 33915 skickades, med anledning av den tid som förflutit sedan anmälan om behov av godmanskap inkom till förvaltningen, en skrivelse till anmälaren för att utreda om behov fortfarande förelåg. Anmälaren informerade förvaltningen om att behov inte längre förelåg. Förvaltningen skrev av ärendet från vidare handläggning den 22 juli 2016 och akten avslutades samma dag.

I akt 33989, fattades beslut om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 3 § FB den 11 mars 2016.

I akt 34870 har beslut ännu inte fattats i ärendet. Med anledning av den tid som förflutit sedan anmälan om behov av godmanskap inkom till förvaltningen har skrivelse skickats den 1 juli 2016 till anmälaren för att utreda om behov fortfarande föreligger. Förvaltningen skickade därefter en påminnelse den 20 juli men har ännu inte kommit i kontakt med anmälaren. Om svar inte inkommer före den 3 augusti 2016 avser förvaltningen att avskriva ärendet från vidare handläggning.

Förvaltningen har sökt men inte lyckats finna akt 34859. Med anledning av detta har skrivelse skickats till barnens folkbokförda adress den 1 juli 2016. Förvaltningen skickade därefter ut en på-

minnelse den 20 juli för att utreda om behov fortfarande föreligger, för att genom detta på nytt få in anmälan om behov av god man och utreda behovet samt skapa en ny akt i ärendet. Förvaltningen har inte kommit i kontakt med barnen eller förmyndarna och avser att avskriva ärendet från vidare handläggning om svar inte har inkommit den 3 augusti 2016.

I akt 35314 har förvaltningen begärt in bouppteckningar i två dödsbon från Skatteverket, där den som anmälan om behov av god man avsåg inte var bortavarande. Avskrivningsbeslut fattades den 15 april 2016 då förutsättningarna för anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 3 § FB inte bedömdes vara uppfyllda. Eftersom akten inte gått att finna har en ny akt skapats och förvaltningen har kompletterat den nya akten med sådan information som gått att finna genom bouppteckningar och de anteckningar som funnits i verksamhetssystemet. Akten har, efter att avskrivningsbeslut har fattats, arkiverats.

I akt 30879 har kompletteringar begärts in och inkommit under april och maj 2016. Godmanskap anordnades den 16 juni 2016.

I akt 35164 anordnades godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB den 20 maj 2016.

I akt 35898 har ett antal försök att få in kompletteringar från stadsdelsförvaltningen gällande behovet av god man gjorts under april 2016. Efter att kompletterande uppgifter inkommit från stadsdelsförvaltningen, jourhemmet och anhörig till barnet har förvaltningen den 20 juni 2016 fattat beslut om att anordna godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB med uppdrag att bevaka den underåriges rätt vid genomgång av utbetald barnpension samt kontrollera om pensionen kommit underårig till del. I den gode mannens uppdrag ingår också att vid behov upprätta skuldebrev samt öppna överförmyndarspärtrat konto i barnets namn.

I akt 36034 har socialtjänsten anmält behov av godmanskap för underårig. Förvaltningen har informerat socialtjänsten om att barnet har behov av särskilt förordnad vårdnadshavare. Beslut om särskilt förordnad vårdnadshavare fattades i november 2015. Något behov av godmanskap föreligger inte.

I akt 36170 anordnades godmanskap enligt 11 kap. 3 § FB den 30 maj 2016.

I akt 36354 anordnandes godmanskap enligt 11 kap. 3 § FB den 27 april 2016.

I akt 30246 har förvaltningen vid handläggning av ärendet den 14 april 2016 ringt upp sökande part, de underårigas mor och vårdnadshavare. Ansökan om godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB har i samtalet återtagits då behov inte längre finns. Förvaltningen har därefter avskrivit ärendet om behov av godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB.

I akt 31241 är det riktigt, som länsstyrelsen påpekat, att det ena av två barn som vid ansökan om behov av godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB vid tiden för anordnandet hade hunnit bli 18 år och därmed myndigt. Några förutsättningar för godmanskap fanns därmed inte för det barn som hunnit bli myndigt.

I akt 34774 inkom ansökan om entledigande och godmanskapets upphörande till förvaltningen i maj 2015. Den 13 november 2015 fattades beslut om godmanskapets upphörande.

I akt 30808 skickade förvaltningen, i samband med att ärendet inkom till förvaltningen, ut begäran om kompletterande uppgifter som behövdes för ärendets utredning. Efter tre år återupptogs handläggningen av ärendet som blivit liggande. Då konstaterades att kompletterande uppgifter inte inkommit i ärendet och avskrivningsbeslut fattades i ärendet den 8 oktober 2015.

Underlåtenhet att ompröva ärenden om förvaltarskap

Länsstyrelsen har i rapporterna från inspektionerna av förvaltningen år 2013, 2014 och 2015 framfört kritik mot förvaltningens bristfälliga rutiner avseende omprövning av förvaltarskap. Det länsstyrelsen är kritisk mot är att förvaltningen endast granskat ett fåtal av de förvaltarskap som förvaltningen utövar tillsyn över.

Förvaltningen anser att kritiken är befogad. Omprövningarna av förvaltarskap har under en längre tid varit bortprioriterade till förmån för de andra typer av ärenden som förvaltningen hanterar.

Förvaltningen kommer under hösten 2016 att se över rutinerna för omprövning av förvaltarskap och har som målsättning att granska samtliga förvaltarskap före utgången av 2016.

Gällande rutiner vid omprövning av förvaltarskap hos Stockholms överförmyndarförvaltning

Stockholms överförmyndarförvaltning har tidigare lagt stor vikt vid förvaltarens yttrande. Om ytterligare utredning behövs har förvaltningen i första hand begärt in det från förvaltaren. Förvaltningen har accepterat läkarintyg som är högst tio år gamla.

Bristfällig tillsyn över gode män för ensamkommande barn

Under 2015 var ökningen av ensamkommande barn som kom till Stockholms stad mycket stor. Förvaltningen tog emot cirka 5 000 ansökningar från personer som ville bli god man för ensamkommande barn. I länsstyrelsens rapport nämns att en person anställdes för att arbeta med att utveckla tillsynen av ensamkommande barn, vilket inte stämmer. Förvaltningen hade 2015 två tjänster som arbetade med att rekrytera gode män och förvaltare. När behovet av gode män till ensamkommande barn ökade innebar det att en av dessa tjänster uteslutande kom att arbeta med rekrytering och utbildning av gode män till ensamkommande barn.

Någon handläggare för utvecklingen av tillsynen för de gode männen har dock inte funnits. Den 1 april 2016 startade en särskild handläggningsgrupp som uteslutande arbetar med handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn.

Förvaltningens ambition framöver är att i samarbete med boendepersonal genomföra tillsyn av de gode männen vid varje arvodeperiod, baserad på antal möten med barnet och boendet samt en sammanvägande bedömning av hur god man sköter sitt uppdrag.

Den stora utmaningen när det gäller ensamkommande barn är de ofullständiga ansökningar som kommer från socialtjänsten och Migrationsverket. Förvaltningen lägger ned mycket tid på att försöka lokalisera barn som har en felaktig eller inkomplett adressuppgift när ansökan inkommer till förvaltningen. Många gånger saknas korrekta kontaktuppgifter till boendet och ansvarig socialtjänst, vilket gör uppdraget för den gode mannen mycket svårt att hantera. Under vintern var väntetiden på god man mycket lång och några barn kunde få vänta upp emot två månader på att få en god man utsedd. I de fall där Migrationsverket skickat felaktiga och dubbla ansökningar till förvaltningen finns det dock barn som förordnats två gode män, av olika kommuner.

Förvaltningen har inte arbetat aktivt med tillsyn av gode män som hanterar ensamkommande barn. Kommer ett klagomål på god man in från någon part runt barnet hanteras detta som ett sedvanligt kla-

gomål och den som är föremål för klagomålet får möjlighet att yttra sig. Förvaltningen har som mål att utveckla tillsynen över de gode männen, både genom att vara tydligare i hanteringen av de redogörelser som inkommer kvartalsvis men även genom förbättrad utbildning och bättre förutsättningar för gode männen att klara sina uppdrag, just för att barnen är så utsatta som de är. Förvaltningen ser dock att det finns en ökning av klagomål mot gode män som kommer från boendepersonal, socialsekreterare, offentliga biträden och liknande funktioner runt barnen. Förvaltningen ser ett mönster i dessa klagomål som synes inkomma på grund av att de gode männen inte är omtyckta av dessa funktioner, utan att för den sakens skull ha misskött sitt uppdrag eller vara olämpliga. En utmaning för att komma till rätta med detta är förståelse för de gode männen, och de andra funktionernas, uppdrag runt barnen.

När det gäller länsstyrelsens aktgranskning har förvaltningen funnit följande, vid en genomgång av akterna.

Akt 2250 är troligtvis ett felaktigt aktnummer och avser troligen akt 22050. Förvaltningen har efter begäran till Södertörns tingsrätt fått in en dom från 10 december 2010 där farmodern utses till särskilt förordnad vårdnadshavare för barnet. Förvaltningen har den 20 juli 2016 fattat beslut om att godmanskapet ska upphöra och entledigat den förordnande ställföreträdaren. Därefter har förvaltningen varit i kontakt med ställföreträdaren angående eventuell redogörelse för nedlagt arbete efter februari 2009, vilket är den sista månaden som arvode betalats ut för. Ställföreträdaren har meddelat att hon ska återkomma med uppgifter om eventuellt utfört arbete för perioden senast den 31 augusti. Akten beräknas kunna avslutas i september 2016.

I akt 30018 väntar förvaltningen på ett formellt beslut från Migrationsverket om att ärendet avslutats då barnet ska ha lämnat Sverige 2013. Ärendet ska avslutas men förvaltningen har trots försök inte lyckats inhämta nödvändigt underlag.

I akt 24491 finns en god man men det synes också som att den gode mannen är särskilt förordnad vårdnadshavare. Detta stämmer dock inte med folkbokföringsregistret, där det finns en annan vårdnadshavare. Trots upprepade försök har förvaltningen ännu inte lyckats finna akten varför den inte heller avslutats.

Aktgranskning med kritik

Bristfällig handläggning av ansökningar och anmälningar om behov av ställföreträdare

Uppföljande aktgranskning

Som länsstyrelsen noterat har åtgärder vidtagits i nio av de ärenden som varit föremål för uppföljande granskning av 2014 års inspektion. Förvaltningen finner det därför inte nödvändigt att yttra sig över dessa ärendens handläggning. Förvaltningen har dock under lång tid haft mycket långa handläggningstider för att utreda behov av godmanskap och förvaltarskap, vilket framkommer i de ärenden länsstyrelsen uppmärksammat.

Akt 28307 skickades över till tingsrätten den 23 mars 2015 då det fanns en ansökan från behörig part. Handläggare vid förvaltningen som arbetar med rekrytering fick den 5 september 2015 ärendet och efter att en ställföreträdare hittats anordnades godmanskap därefter den 1 februari 2016.

Sedan länsstyrelsens inspektion den 13-15 oktober 2015 har sex av de akter som länsstyrelsen granskat (34141, 35218, 35866, 35364, 36747, 34117) avslutats genom förvaltningens handläggning.

Fortsatt handläggning har lett till anordnande av ställföreträdarskap i tre akter (34512, 34548 och 36043).

I akt 34302 har förvaltningen kontaktat huvudmannen och påbörjat en ny utredning om behov av ställföreträdarskap.

I akterna 34141 och 35866 hade tingsrätten respektive förvaltningen tagit beslut om att avskryva ärendena från vidare handläggning. Förvaltningens akter hade dock inte avslutats i enlighet med besluten. Båda akterna avslutades den 12 maj 2016.

Avseende akt 35866 har länsstyrelsen uppgett att förvaltningen vidtog den senaste åtgärden i ärendet mer än ett år innan inspektionen. Förvaltningen fattade beslut den 19 februari 2015 om att avskryva ärendet från vidare handläggning. Däremot avslutades inte akten korrekt i ärendehanteringssystemet, vilket dock endast är en administrativ åtgärd. Akten avslutades 12 maj 2016.

Akt 35218 avslutades eftersom förvaltningen inte fick in kompletta handlingar för att utreda behovet av ställföreträdarskap. Huvudmannens dotter uppgav även i telefonsamtal att förvaltarskapet avsåg bara att omfatta att bevaka huvudmannens rätt i ärende om up-

pehållstillstånd, vilket dottern kunde ombesörja utan förvaltare. Ärendet avskrevs från vidare handläggning den 15 april 2016.

Akt 35364 avslutades eftersom förvaltningen inte kunde få in aktuell information om huvudmannens situation. De handlingar som ursprungligen låg till grund för anmälan bedömdes vara för gamla för att kunna ligga till grund för en ansökan till tingsrätten. Hjälpbehovet bedömdes inte heller framgå så tydligt att de gamla handlingarna kunde styrka behov av förvaltarskap. Ärendet avskrevs från vidare handläggning den 2 februari 2016.

Akt 36747 avslutades eftersom tingsrätten i februari 2016 meddelat att de avskriver ärendet från vidare handläggning.

Akt 34117 som inkom 14 mars 2014 skrevs av vid förvaltningens sammanträde den 5 februari 2015. Den 19 mars 2015 inkom även en anmälan om förvaltarskap, vilken skrevs av vid förvaltningens sammanträde i april 2015. Tingsrätten har därefter parallellt fått in en ansökan och därför förelagt förvaltningen att yttra sig över behovet av godmanskap. Den 11 december 2015 beslutade tingsrätten att avskriva målet då förutsättningarna för godmanskap inte var uppfyllda. Ärendet som upprättades hos förvaltningen 14 mars 2014 skrevs av den 5 februari 2015. Ärendet som var aktivt under länsstyrelsens inspektion härrör från föreläggandet från tingsrätten som inkom 19 mars 2015 och har således haft en betydligt kortare handläggningstid än vad som uppges i länsstyrelsens rapport. Ärendena har emellertid felaktigt hanterats i samma akt av förvaltningen.

Fortsatt handläggning som lett till anordnande av ställföreträderskap har företagits i tre akter (34512, 34548 och 36043).

I akt 34512 ansökte förvaltningen till tingsrätten om anordnande av förvaltarskap den 8 juni 2015. Ärendet har därefter legat under tingsrättens utredningsskyldighet och gjorde så även vid länsstyrelsens inspektion den 16 oktober 2015. Förvaltningen ska under dessa omständigheter invänta föreläggande för ärendets vidare handläggning. Förvaltningen påminde tingsrätten 7 januari 2016 om att ärendet inte handlagts ännu och förvaltarskap anordnades därefter den 5 februari 2016.

I akt 34548 vidtogs inga åtgärder från förvaltningen mellan den 25 juli 2014 och den 25 mars 2015. Därefter har dock handläggningen fortsatt och godmanskap anordnades den 24 november 2015.

I akt 34302 föreslog handläggare vid förvaltningen den 25 juni 2014 att ärendet skulle avskrivas på nämndsammanträde vilket senare inte gjordes. Akten var sedan försvunnen och förvaltningen skickade den 1 juli 2016 ut en förfrågan till huvudmannens folkbokföringsadress för att på nytt höra om hon vill ha hjälp. Förvaltningen skickade ut en påminnelse den 19 juli 2016 och blev därefter kontaktad av huvudmannen som svarade att det fortsatt fanns behov av god man. Förvaltningen har därför påbörjat en utredning.

Länsstyrelsens kritik och kommentarer med anledning av uppföljningen

Förvaltningen delar länsstyrelsens uppfattning om att förvaltningens handläggning ska följa 7 § FL och vara snabb, rättssäker och billig. Den 1 september 2016 införs en organisationsförändring och i förberedelserna inför förändringen har förvaltningen hållit internutbildningar där vikten att handlägga förvaltningens ärenden utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet och vikten av att alltid göra en individuell bedömning har framhållits. Det innebär att handläggaren ska inhämta den utredning som är lämplig i det enskilda ärendet från den person eller myndighet som det är lämpligt i det enskilda ärendet att inhämta utredningen ifrån.

Långa handläggningstider för granskning av årsräkningar

Vid sin inspektion har länsstyrelsen uppmärksammat åtta personakter, där årsräkningen för 2014 ännu inte hade granskats vid tillsynsbesöket. Förvaltningen har haft stora svårigheter att hinna granska alla årsräkningar i tid och i september 2015 togs flera bemanningskonsulter in för att granska årsräkningarna för 2014. Sju av de åtta årsräkningar som länsstyrelsen uppmärksamade vid sin tillsyn har granskats av extra personal som engagerats för detta ändamål.

Den förstärkning som förvaltningen haft under 2015 i form av bemanningspersonal har inneburit att årsräkningarna för 2014 var färdiggranskade innan utgången av år 2015, med undantag för årsräkningar som var bristfälliga eller av annan anledning var föremål för åtgärd. Förvaltningen hade vid utgången av 2015 granskat 5 088 årsräkningar för 2014. Den 30 juni 2016 återstår fortfarande 20 årsräkningar för 2014.

Av de åtta årsräkningar som länsstyrelsen uppmärksammat har granskning skett av extrapersonal enligt följande. Akt 5692 inkom till förvaltningen 2015-03-02 och granskades 2015-11-23, akt 7424 inkom till förvaltningen 2015-03-08 och granskades 2015-11-16,

akt 25028 inkom till förvaltningen 2015-02-26 och granskades 2015-10-30, akt 28583 inkom till förvaltningen 2015-03-19 och granskades 2015-11-23, akt 29605 inkom till förvaltningen 2015-02-25 och granskades 2015-10-30, av extra personal och akt 34526 inkom till förvaltningen 2015-03-19 och granskades 2015-11-16. Därutöver har akt 31377 som inkom till förvaltningen 2015-03-06 granskats 2015-11-05, av ordinarie personal.

I akt 19191 inkom årsräkningen till förvaltningen 2015-02-16 och granskades 2015-12-03 av extra personal. Korrigeringar synes ha gjorts i ärendet, vilket tyder på att årsräkningen kan ha varit felregistrerad vid ankomsten, och därför granskats senare än vad som normalt avsetts. Detta har dock inte kunnat utredas vidare.

I akt 29695 har länsstyrelsen framfört att det tog två år innan sluträkningen granskades. Förvaltningen har uppmärksammat att tingsrätten avskrev ansökan om anordnande av godmanskap från vidare handläggning 2012, varför någon redovisningsskyldighet aldrig förelegat och därför har det inte funnits någon sluträkning som förvaltningen ska granska.

Bristfälliga rutiner för bevakning av att redovisningshandlingar lämnas in

Det är riktigt att nämnden inte hade vitesförelagt de ställföreträdare som underlåtit att lämna in årsräkning för år 2014 i tid. Nämnden fattade den 20 oktober 2015 beslut om att vitesförelägga ställföreträdare som inte lämnat in årsräkningen för 2014 i 63 ärenden. Den 26 november 2015 fattade nämnden ytterligare ett beslut om att vitesförelägga en ställföreträdare för utebliven årsräkning för 2014. Den 15 december 2015 fattades ytterligare ett nämndbeslut om att vitesförelägga en ställföreträdare för utebliven årsräkning för 2014. De vitesförelägganden som handlades under år 2015 kunde genomföras tack vare förvaltningens extraresurser i form av bemanningspersonal.

Vid en genomgång av länsstyrelsens aktgranskning av förmynderskap har förvaltningen funnit följande.

I akt 28926 är det riktigt att det år 2011 förordnades särskild förordnad vårdnadshavare av tingsrätten. Den förordnade vårdnadshavaren gav i maj 2012 in en förteckning till förvaltningen, men har där efter inte gett in några årsräkningar. Förvaltningen har noterat i registret att det inte föreligger redovisningsskyldighet i ärendet, men har inte fattat något sådant beslut.

Vid en genomgång av ärendet har förvaltningen uppmärksammat att ärendet felregistrerats vilket medfört att påminnelse om att skicka in årsräkningar inte gått ut till ställföreträdaren. Som åtgärd har årsbesked begärts in från Nordea för åren 2012-2015. Årsbeskeden kom in till förvaltningen den 30 maj 2016 och av dessa framgick att samtliga medel fanns kvar på kontot. Dock fanns inte medlen på ett överförmyndarspärtrat konto, vilket förvaltningen har bett ställföreträdaren att åtgärda. Förvaltningen har fattat beslut om att befria ställföreträdaren från att lämna in årsräkningar för åren 2012-2015. Förvaltningen har även ändrat i verksamhetssystemet så att räkning och redogörelse ska skickas in för år 2016 och framåt.

I akt 30246 fick barnen 500 000 kr var år 2012. Förmyndaren har inte lämnat någon förteckning eller några årsräkningar. Förvaltningen har noterat i registret att det inte föreligger redovisningsskyldighet i ärendet men har inte fattat något sådant beslut.

Ärendet har felregistrerats vilket medfört att påminnelse om att skicka in förteckning och årsredovisningar inte gått ut till förmyndaren. Förvaltningen har begärt årsbesked från Nordea för åren 2012-2015. Årsbeskeden kom in den 30 maj 2016. Av dessa framkom att kontona avslutats under 2012. Barnen har inte haft några konton hos Nordea sedan 2012. Förvaltningen har skickat en skrivelse den 31 maj 2016 med påminnelse den 29 juli 2016 till förmyndaren med en begäran om information kring var pengarna placerats. Förvaltningen inväntar fortfarande svar från förmyndaren och bevakar ärendet.

I akt 35201 är barnet ensam dödsbodelägare i dödsboet efter en förälder. Enligt bouppteckningen som upprättades i november 2014 har barnet ärvt över 2 miljoner kronor. Förmyndaren har inte lämnat in någon förteckning eller någon årsräkning för år 2014. Försäljningen av bostadsrättsandelarna i dödsboet är inte klar varför redovisning av dödsboet inte har kunnat ske. En förteckning kan inte begäras in förrän det står klart att den underåriga har tillgångar som överstiger åtta prisbasbelopp. Förvaltningen har skriftligen påmint förmyndaren om redovisning av boets avveckling samt bevis på att kapital och värdepapper överförts till överförmyndarspärtrat konto i den omyndiges namn. Ingen redovisning har dock kommit in till förvaltningen ännu. Förvaltningen bevakar händelsen och följer upp denna

Överförmyndarens kontroll av redovisningshandlingar är huvudmannens garanti för att hans eller hennes tillgångar används på ett sätt som är till hans eller hennes fördel. En fördröjd granskning kan

medföra att huvudmannen utsätts för risker i onödan. Det är därför allvarligt att förvaltningen inte förmått vitesförelägga och vidta åtgärder mot ställföreträdare som inte lämnat in sina redovisningshandlingar i tid, då detta riskerar att få allvarliga konsekvenser för den enskilde huvudmannen.

Långa handläggningstider för ansökningar om entledigande av ställföreträdare

Förvaltningen har under flera år haft stora svårigheter att finna gode män och förvaltare som kan åta sig uppdrag för hjälpbehövande huvudmän i den utsträckning som behövs. En anledning till detta är att förvaltningen tillämpar ett maxantal för hur många uppdrag en ställföreträdare får ha men också att det rent generellt är svårt att finna personer som är intresserade och lämpliga för uppdraget att sköta en annan persons angelägenheter. En ytterligare anledning är att Stockholms överförmyndarnämnd har flest och mest komplicerade ärenden i Sverige samt även många internationella ärenden, vilket ställer högre krav på ställföreträdarna.

Den maxgräns som förvaltningen tillämpar innebär följande. Första året som ställföreträdare i Stockholm får en ställföreträdare ha högst 3 uppdrag, andra året högst 10 uppdrag och det tredje året högst 20 uppdrag. En översyn pågår för närvarande av denna tillämpning gällande en maxgräns.

Förvaltningen tillämpar en maxgräns eftersom bedömningen har varit att skada kan drabba huvudmännen när en ställföreträdare som har många uppdrag inte längre klarar av att sköta sina uppdrag på grund av sjukdom, dödsfall eller för hög arbetsbelastning. Erfarenheten har varit att detta slagit mot de enskilda huvudmännen och det är mycket svårt att finna nya ställföreträdare att överta uppdrag för en ställföreträdare som drabbats av plötslig sjukdom och ansvarar för fler än 20 huvudmän. Det har också bedömts vara förenat med risker för att jävssituationer kan uppstå med mångförmyndare. Förvaltningen avser utreda frågan om maxgräns för antalet uppdrag för ställföreträdare och se över sina rutiner i denna del.

Förvaltningen har ett stort antal huvudmän som under lång tid fått vänta på att få en god man eller förvaltare. Enligt tertialrapporten från 2015-05-17 finns det cirka 600 huvudmän som väntar på att få en god man eller förvaltare. Nämndens mål enligt verksamhetsplanen är att byte ska genomföras inom 60 dagar och att huvudmän som genom anordnande av godmanskap eller förvaltarskap ska få en ställföreträdare, ska få detta inom 90 dagar. Förvaltningen klarar

dock inte att uppnå detta mål, utan cirka 50 procent får vänta längre än så.

I samband med en större organisationsförändring som äger rum den 1 september 2016 kommer också hanteringen av rekryteringen av ställföreträdare att ses över. Antalet medarbetare som arbetar med att rekrytera ställföreträdare kommer att utökas. Vidare kommer förvaltningens handläggare att få ett helhetsansvar i sina ärenden, med följderna att antalet överlämningar mellan handläggare upphör och risken för att delar i personärenden faller mellan stolarna minskar. Genom ett helhetsansvar för huvudmännen får handläggarna bättre förutsättningar att undersöka varje ärende mer noggrant och göra en översyn kring om ny ställföreträdare ska utses eller om det finns grund för upphörande, jämkning eller utökning av ställföreträdarskapet. Handläggarna kommer att kunna driva ärendena framåt mer effektivt i samband med att de får ansvar för hela kedjan i en huvudmans ärende.

Det går däremot inte att komma ifrån att uppdraget som god man eller förvaltare är av ideell karaktär och det inte går att påtvinga en ställföreträdare att åta sig ett uppdrag. Det finns i nuläget fler uppdrag än villiga ställföreträdare vilket, trots förvaltningens försök att rekrytera ställföreträdare i medier m.m., troligen kommer att kvarstå.

En utmaning är också de volymer som Stockholms överförmyndarnämnd, som Sveriges största överförmyndarnämnd, ska hantera. Förvaltningen delar inte länsstyrelsens uppfattning om hur rekryteringsförsök ska registreras. Det är inte rimligt att en nämnd som under ett verksamhetsår ska finna gode män och förvaltare åt tusentals hjälpbehövande personer ska registrera antalet gjorda försök i varje enskilt ärende. Under 2015 lämnade 2 568 ställföreträdare in åtaganden i konkreta ärenden till Stockholms överförmyndarnämnd. Det rimmar inte med 7 § FL krav på en snabb, billig och rättssäker handläggning att förvaltningen ska lägga sådana ansevärd resurser på att registrera varje rekryteringsförsök i varje personakt, varje gång ett rekryteringsförsök görs, så att detta får en direkt påverkan på hur många ställföreträdare förvaltningen förmår rekrytera. Följden skulle innebära att alltför lite resurser kan läggas på att rekrytera ställföreträdare för att omfattande resurser istället läggs på registrering. Många av de personer som väntar på att få en ställföreträdare har redan fått vänta mycket lång tid på att förvaltningen ska finna en ställföreträdare. Förvaltningen skickar ut hundratals med erbjudanden om nya uppdrag till lämpliga ställföreträdare och att logga varje försök vore orimligt tungt att administrera. Däremot är

alla rekryteringsförsök spårbara och hålls sorterade och ordnade. Förvaltningen uppskattar att det i snitt tar tre-fyra månader för förvaltningen att finna en ställföreträdare i ett konkret ärende och att flera rekryteringsförsök, i genomsnitt ca 10-15 försök per ärende, då krävs innan förvaltningen uppnår resultat.

Den kraftiga ökningen av behov av god man för ensamkommande barn påverkade förvaltningens möjlighet rekrytera ställföreträdare till andra uppdrag. I samband med att en särskild grupp för handläggningen av ensamkommande barn har inrättats och en ytterligare handläggare anställs för att arbeta med rekrytering av ställföreträdare från hösten 2016, kommer förvaltningen att få bättre förutsättningar att arbeta med rekrytering av ställföreträdare. Förvaltningen avser under 2016 och 2017 att utöka sina försök att finna nya personer med specialistkompetenser för nya uppdrag.

När det gäller länsstyrelsens aktgranskning har förvaltningen funnit följande, vid genomgång av akterna.

I akt 28808 har lång tid förflutit sedan ansökan inkom och ny förvaltare tillsattes 2016-01-14.

I akt 33676 har förvaltningen fortfarande ännu inte funnit en ny ställföreträdare. Sedan länsstyrelsens besök har, till och med den 11 juli 2016, 172 ställföreträdare tillfrågats och ärendet skickas löpande ut till de som anmält intresse för nya uppdrag. Ärendet är märkt som ”mycket skyndsamt” men försvåras av att huvudmannen önskar en god man med turkiska som språk och kunskap om turkisk kultur. Ärendet har presenterats för såväl turkisktalande ställföreträdare som ställföreträdare utan särskilda språkkunskaper.

I akt 30661 inväntar förvaltningen åtagande från föreslagen ställföreträdare. Tidigare rekryteringsåtgärder har nu dokumenterats i akten. En påminnelse har den 6 juli skickats ut till ställföreträdaren som ännu inte återkommit. Ärendet har dock fortsatt att presenteras för andra presumtiva ställföreträdare för att öka chanserna att hitta en lämplig ställföreträdare, även här till 172 ställföreträdare sedan länsstyrelsens besök.

I akt 33605 tillsattes ny god man 2016-01-19.

I akt 33963 begärde ställföreträdaren sitt entledigande den 13 juni 2014 och förvaltningen påbörjade rekryteringsförsök den 12 december 2014. Den 13 juli 2015 ansökte ställföreträdaren ånyo om sitt entledigande. Den 20 maj 2016 inkom ett åtagande. En ansökan om

godmanskapets upphörande inkom sedan den 1 juni 2016. Den 22 juni kontaktade förvaltningen den föreslagna ställföreträdaren och gav information om att ärendet låg för upphörande i tingsrätten och den 7 juli 2016 ångrade den föreslagna ställföreträdaren sitt åtagande. Den 8 juli 2016 fattade tingsrätten beslut om att låta godmanskapet upphöra.

I akt 30773 har förvaltningen ännu inte funnit någon ersättare. Tidigare rekryteringsåtgärder har dokumenterats och även de 119 ställföreträdare som ärendet presenterats för sedan länsstyrelsens besök har införts i akten. Varför handläggningstiden är lång i detta ärende, trots skyndsam hantering, beror på ärendets komplexitet där huvudmannen lider av bland annat svår psykisk sjukdom och spelmissbruk. Förvaltningen har haft två föreslagna ersättare i detta ärende sedan det lämnades över för rekrytering, den ena var inte lämplig för uppdraget och den andra ångrade sitt åtagande den 14 juli 2016.

I akt 30189 har förvaltningen ännu inte funnit en ersättare i ärendet. Sedan länsstyrelsens tillsynsbesök har 99 ställföreträdare tillfrågats i ärendet. Dessa rekryteringsåtgärder har dokumenterats i akten, även tidigare åtgärder som inte dokumenterats är nu införda. Rekryteringsförsök har gjorts löpande sedan ärendet lämnades över för rekrytering. Sedan länsstyrelsens besök, och fram till den 11 juli 2016, har ärendet presenterats för 215 ställföreträdare. Ärendet hanteras som ”Mycket skyndsamt” men försvåras av att huvudmannen önskar en arabisktalande god man. Ärendet har presenterats för såväl arabisktalande som icke arabiskkunniga ställföreträdare.

De ärenden som ligger för rekrytering presenteras löpande för ställföreträdare. Förvaltningen har dock stora svårigheter att hitta och engagera personer med specifika språkkunskaper till dessa uppdrag, något som visat sig vara lättare när det gäller uppdrag som god man för ensamkommande barn.

I akt 7788 tillsattes en ny god man 2016-04-27.

Förvaltningen tar till sig av länsstyrelsens kritik och håller med om att handläggningstiderna är oacceptabelt långa i vissa av ärendena.

Bristfälliga rutiner för beslut om kostnadsersättning

Överförmyndarförvaltningen har tagit till sig av länsstyrelsens kritik från inspektionen 2014 där det framkom att förvaltningen, i strid med lag, tillät ställföreträdare att löpande ta ut vissa resekostnader från huvudmannen utan att det föregicks av beslut från förvaltningen. I samband med inspektionen 2014 informerades ställföreträ-

darna om att det inte längre var tillåtet att ta ut från huvudmännens medel utan beslut från förvaltningen. Förvaltningen hade däremot inte tagit fram nya regler eller ansökningsblanketter för ändamålet och mottog därför många förfrågningar och ansökningar från ställföreträdare gällande resekostnader och reseersättning som förvaltningen inte hann hantera. I brist på en ny gällande rutin och personal som kunde handlägga förfrågningarna och ansökningarna fick till slut flera ställföreträdare beskedet att de kunde ta ut från huvudmännens medel på samma sätt som tidigare år.

I början av 2016 skickade förvaltningen ut årsräkningsblanketter med information inför inlämnandet av årsräkningen för 2015 till gode män och förvaltare. Av den informationsbroschyr som skickades framgår:

Du kan få ett visst arvode

Som god man eller förvaltare gör du en viktig insats för en medmänniska. För det kan du få ett visst betalt arvode. I blanketten *Redogörelse för utfört uppdrag* fyller du i om du vill ha betalt. Huvudregeln är att huvudmannen ska betala ditt arvode, men du får aldrig ta ut det utan ett skriftligt beslut från oss. Det beslutet får du när din årsräkning är granskad.

Reseräkningar

Om du har haft utlägg för resor kan du ha rätt till ersättning. Reglerna för det och hur du ska göra finns på stockholm.se/godman.

På hemsidan finns följande information gällande reseersättning:

Reseersättning

Ibland kan du behöva göra resor som har med ditt uppdrag att göra. Du betalar själv för resorna men kan få ersättning i efterhand. Du får inte ta ut din reseersättning från huvudmannens konto innan du har fått ett beslut av oss.

Reglerna för reseersättning gäller från och med 1 januari 2016.

Så här ansöker du om reseersättning

- Du behöver fylla i en resejournal där du talar om:
 - Datum för resan
 - Hur lång tid resan tog
 - Avstånd i kilometer (om du kört bil)
 - Resväg
 - Färdsätt (exempelvis bil, buss, tåg)
 - Anledning till resan
- Spara kvitton och biljetter, vi kommer kanske begära att du skickar in dem.

- Du lämnar in resejournalen tillsammans med din årsräkning eller din redogörelse för utfört uppdrag.

Beslut om ersättning

- Överförmyndarförvaltningen beslutar om du får ersättning för resan.
- Vi beslutar samtidigt om det är din huvudman eller Stockholms stad som ska betala ersättningen.
- Du får besked om reseersättning när din årsräkning eller redogörelse för utfört uppdrag är granskad.

Efter länsstyrelsens påpekande om att gammal och felaktig information om reseersättning fortfarande förekom på hemsidan har denna information, i form av en gammal blankett, tagits bort från hemsidan våren 2016.

På grund av att ställföreträdarna informerades om vad som gäller för reseersättning i början av 2016 kan det vid granskningen av 2016 års årsräkningar fortfarande förekomma att ställföreträdare tagit ut medel från huvudmannen avseende reseersättning under början av 2016 utan beslut från förvaltningen. Innan ställföreträdarna fick information om reseersättning tillsammans med begäran om att lämna in årsräkning för 2015 kan det finnas ställföreträdare som kan ha varit i god tro om att de fick ta ut reseersättning från huvudmannens medel utan beslut.

När det gäller länsstyrelsens aktgranskning har förvaltningen funnit följande, vid en genomgång av akterna.

I akt nr 27234 framgår att det för år 2014 togs ut 250 kr från huvudmannens konto av ställföreträdaren för reseersättning. Det finns inget beslut från förvaltningen i akten innan reseersättningen togs ut från kontot. Det framgår heller ingen specifikation i form av en resejournal eller resebiljett som anger resandets längd, tid och karaktär etc.

I akt nr 20930 togs det ut 200 kr i reseersättning för år 2014 från huvudmannens konto utan något beslut från förvaltningen. Här framgår heller ingen resejournal eller resebiljett som underlag för ersättning för resorna.

I akt nr 7877 togs det ut 200 kr i ersättning för resor för år 2014 utan beslut från förvaltningen. Det framgår inget underlag eller specifikation för resan.

I akt nr 7627 finns det en kostnadspost på 1 958 kr för årsräkningen 2014. Denna kostnadspost anges som ställföreträdarens utlägg och hänvisar till en faktura för hyrbil som har använts av gode mannen, där den totala hyreskostnaden för hyrbilen uppgår till 1 958 kr med avseende på hyrestid och körsträcka etc. Gode mannen har gjort utlägg för denna resekostnad och sedan tagit ut motsvarande belopp enligt årsräkningen 2014.

I akt nr 27507 togs det ut 200 kr i ersättning för resor för år 2014 utan beslut från förvaltningen. Det framgår inget underlag eller specifikation för resan.

Bristfälliga motiveringar för beslut fattade på nämndsammanträde och långa handläggningstider för underrättelse av sådana beslut

Nämndarbetet har på grund av underbemanning under lång tid varit eftersatt. Under 2016 tillträdde en erfaren tjänsteman en nyskapad tjänst som kvalificerad utredare tillika nämndsekreterare. Arbetet med att se över hur nämndprotokoll och tjänsteutlåtanden ska skrivas samt expedieringen av nämndprotokoll har inletts våren 2016.

Förvaltningen lämnar sedan 2016 kontinuerliga rapporter angående förvaltningens tillstånd och redovisar utförlig statistik till nämnden. Förvaltningen upplever också att det finns ett starkare stöd för nämndens frågor i kommunfullmäktige än tidigare.

Bristfällig handläggning gällande överlämning av ett överklagande

I akt 30256 inkom den handling som länsstyrelsen efterfrågar till förvaltningen den 27 juli 2015. Handlingen är ett överklagande av arvode som förvaltaren har skickat in. Förvaltningen har följt sin rutin avseende överklagande av arvode och omprövat arvodesbeslutet och skickat ut ett nytt arvodesbeslut per den 29 december 2015. Även huvudmannens dotter har skickat ett e-postmeddelande till förvaltningen den 10 augusti 2015. Detta ska enligt dottern uppfattas som ett överklagande av förvaltarens hela arvode. Av Domstolsverkets hemsida framgår att dottern inte kan överklaga:

”Överförmyndares arvodesbeslut (jfr. 12 kap. 16 § FB) kan överklagas av förmyndaren, gode mannen och förvaltaren. I äldre rättspraxis har sådan klagorätt tillerkänts även den enskilde (NJA 1959 s. 230 och SvJT 1942 ref. s. 80). Det får dock anses tveksamt om den enskilde har klagorätt i de fall som överförmyndaren beslutar att hela arvodet och ersättningen för utgifter skall betalas av kommunen. Frågan är då om ”beslutet angår” honom på det sätt som bör krävas för att talerätt skall föreligga.”

Förvaltningen har därför fattat beslut om att avvisa överklagan.

Bristfällig handläggning av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar

Länsstyrelsen har lämnat kritik mot överförmyndarnämnden för att inte ha hanterat en begäran om att få ta del av allmänna handlingar. Det gäller akt 30256 där dottern, som är närmast anhörig och part enligt 16 kap 7 § föräldrabalken, har begärt att få kopior av handlingarna i akten. Överförmyndarförvaltningen har efter länsstyrelsens kritik vidtagit åtgärder genom att så skyndsamt som möjligt handlägga ärenden där en framställan om att få ta del av allmänna handlingar framkommit.

I akt 30256 har förvaltningen skickat kopior på handlingar i akten till dottern inom några dagar från dotterns begäran. Förvaltningen har bokat in möten med dottern och hon har tagit del av akten på förvaltningens kontor vid två tillfällen, senaste mötet ägde rum den 18 maj 2016. Vid ett av tillfällena tog hon också del av förvaltarens verifikationer. Förvaltningen har skickat kopior på hela akten samt alla förvaltarens verifikationer till dotterns folkbokföringsadress. Efter begäran har förvaltningen också skickat en specifikation på förvaltarens arvode till dottern.

I akt 27593 har dottern, med fullmakt från behörig part, begärt att få ta del av handlingar. Förvaltningen bokade in ett möte på förvaltningens kontor den 18 maj 2016. Dottern har tagit del av hela akten och dess samtliga handlingar.

Sekretessbelagda handlingar om huvudmän förekom i fel akter

Länsstyrelsen har riktat kritik mot förvaltningens handläggning med anledning av att det förekommit sekretessbelagda uppgifter om huvudmän i fel akter. De akter som berörs av länsstyrelsens kritik avser ärende 30256 och 27593.

Förvaltningen har åtgärdat de brister som länsstyrelsen har påtalat i rubricerade ärenden. Förvaltningen har sekretessbelagt uppgifter i akterna som rör en annan huvudmans ställföreträdarskap.

En skriftlig rutin för hantering av sekretessbelagda uppgifter som inkommer i en huvudmans ärende och hör till ett annat person-ärende är under framtagande för att förhindra att liknande fel inträffar i framtiden.

Underlåtenhet att diarieföra och hantera en ansökan om samtycke till omplacering av tillgångar

I akt 33699 gav barnens förmyndare i april 2015 in en ansökan om samtycke till förvaltningen om att få generell tillåtelse att köpa och

sälja värdepapper totalt understigande två basbelopp per år och barn. Ansökan diariefördes i efterhand i verksamhetssystemet den 11 juli 2016. Anledningen till detta var att ansökan skickades in tillsammans med andra handlingar som inkomststämplades den 10 april 2015. Förvaltningen uppmärksammade inte handlingen när den inkom den 10 april 2015, därav att den inkomststämplades i efterhand. Den 13 juli 2016 kontaktade förvaltningen en av förmyndarna som uppgav vid samtalet att ansökan fortfarande var aktuell. Den 14 juli 2016 beviljade förvaltningen ett generellt tillstånd att köpa och sälja värdepapper totalt understigande två basbelopp per år och barn.

Granskning av årsräkning som saknar underskrift på heder och samvete

Länsstyrelsen har framfört att den gode mannen i akt 1870 inte har undertecknat sin årsräkning på heder och samvete. Förvaltningen har granskat årsräkningen utan anmärkning. Att avge något på heder och samvete innebär att handlingen ska vara egenhändigt undertecknad då det är kopplat till straffansvar för osann försäkran.

Akten 1870 avslutades den 28 september 2015 efter att alla redovisningshandlingar hade skickats i original till dödsbodelägare den 26 augusti 2015. Den 25 september 2015 mottogs mottagningsbeviset om att dödsbodelägaren kvitterat ut handlingarna. Förvaltningen kan inte i efterhand kontrollera uppgiften om att underskriften saknas eftersom originalhandlingarna inte finns kvar hos förvaltningen. Vid tidpunkten för länsstyrelsens inspektion fanns inte heller redovisningshandlingarna kvar i akten. Förvaltningen kan därför inte bemöta den kritik som länsstyrelsen framför.

Övrig aktgranskning

Krav på skriftlighet

Förvaltningen har haft en övergripande rutin som innebär att handlingar ska lämnas in i original, för att förvaltningen ska kunna identifiera att en handling kommer från en viss part men också för att klagomål mot ställföreträdare överlämnas skriftligen till ställföreträdaren för yttrande när förvaltningen utreder ställföreträdarens lämplighet. Inom överförmyndarverksamheten brukar kravet på skriftlighet i normalfallet kräva egenhändigt undertecknat pappersdokument. Naturligtvis kan inte förvaltningen ställa ett krav på att allt måste vara skriftligt och särskild hänsyn måste tas till att de huvudmän, och ibland även anhöriga, som söker kontakt med förvaltningen har ett hjälpbehov som gör att förmågan att skicka in skriftliga handlingar saknas.

En del okomplicerade ärenden kan med fördel handläggas helt muntligt. I andra fall är en blandning av skriftlig och muntlig handläggning den lämpligaste formen. Bestämmelsen tar sikte inte minst på dessa fall. Givetvis kan ärenden också i fortsättningen handläggas helt skriftligt när det är ändamålsenligt. Det finns inget stöd för förvaltningen att rutinmässigt och i samtliga ärenden tillämpa krav på skriftlighet utan det ska vara möjligt att lämna in klagomål via telefon och e-post samt ta emot överklagan via e-post om avsändaren är känd hos förvaltningen eller att det står klart vem avsändaren är. Förvaltningen behöver tillämpa dessa regler i det enskilda fallet varför metoden kommer att variera. Förvaltningen bör dock ha grund för, att i det enskilda fallet, begära att handlingen lämnas in med en handskreven underskrift. En sådan grund skulle kunna vara att förvaltningen inte känner till avsändaren och därför inte kan lita på avsändaren, detta för att förvaltningen på ett så rättssäkert sätt som möjligt ska kunna hantera sina ärenden.

Förvaltningen har under våren haft internutbildningar där frågan om skriftlighet varit föremål för utbildning då det uppmärksammats att förvaltningens tillvägagångssätt att kräva skriftligt underlag vid såväl klagomål, ansökan om byte och överklaganden varit mekaniskt. Länsstyrelsens kritik är befogad och förvaltningen tar till sig av denna kritik.

I akt 29605 inkom ställföreträdarens begäran om entledigande den 16 april 2015 och därefter inkom klagomål mot förvaltaren den 18 april 2015. Den 5 maj 2015 påbörjade förvaltningen rekryteringen av en ny ställföreträdare. Förvaltningen kunde därefter fatta beslut om byte av ställföreträdare den 14 april 2016. Därefter inkom den 20 maj 2016 in en ansökan om upphörande av förvaltarskap som förvaltningen vidarelämnade till tingsrätten för handläggning. Länsstyrelsens kritik är befogad, samtliga av de punkter som länsstyrelsen kritiserar är idag hanterade, dels har ett byte skett och dels utreder tingsrätten ansökan om upphörande av ställföreträdarskap.

I akt 33210 har förvaltningen den 10 juni 2016 försökt att nå huvudmannen utan resultat per telefon för att få uppgiften om klagomålet fortfarande kvarstår. Förvaltningen har även den 20 juni skickat ett brev till huvudmannen och efterfrågat ett yttrande, antingen per post, e-post eller genom ett telefonsamtal. Förvaltningen har kommunicerat ut det senaste klagomålet till förvaltaren för yttrande och mottog därefter ett yttrande. Beslut avseende frågan om byte kommer att fattas av förvaltningen den 23 augusti 2016. Förvaltningen

har som förslag till förvaltningen skrivit ett tjänsteutlåtande där förvaltningen inte entledigar den nuvarande ställföreträdaren.

I akt 35932 har förvaltningen per telefon fått kontakt med brodern som ringde in avseende klagomålet. Han har meddelat att klagomålet består, detta har kommunicerats ut till ställföreträdaren.

Sammanblandning av ställföreträdares och huvudmans medel

Vid länsstyrelsens granskning av akt 4190 framgår det av årsräkningen för 2014, att den gode mannen betalar ett belopp från huvudmannens konto till sitt eget personkonto och bokför transaktionen på ett särskilt konto. Sedan tar gode mannen ut beloppet i en bankomat och lämnar pengarna till kontaktpersonen på boendet mot kvittens.

Gode mannens hantering i akt 4190 strider mot förbudet av sammanblandning av tillgångar enligt 12 kap. 6 § FB. Redan när gode mannen väljer att överföra huvudmannens medel till sitt eget konto uppstår problematik då detta leder till sammanblandning av tillgångarna. Även om det av praktiska skäl enligt gode mannen själv underlättar för denne att föra över medel till sitt eget konto på detta sätt för att sedan ta ut dem och ge pengarna till kontaktpersonen på boendet mot kvittens så strider detta fortfarande mot förbudet av att inte sammanblanda huvudmannens tillgångar med gode mannens tillgångar.

Förvaltningen har den 8 juni 2016 informerat ställföreträdaren om att sammanblandningen inte är tillåten.

En förordnad förmyndare har inte återlämnat redovisningshandlingar

I akt 20463 skickades redovisningshandlingarna ut till ny ställföreträdare för påseende den 9 mars 2015. Länsstyrelsen har påtalat att redovisningshandlingarna inte återlämnats inom två månader från överlämnandet och uppmanat förvaltningen att åtgärda detta.

Enligt det mottagningsbevis förvaltningen mottagit erhöll den nya ställföreträdaren handlingarna den 16 mars 2015. I oktober 2015, efter länsstyrelsens påpekande, skickades en påminnelse till ställföreträdaren om att handlingarna inte hade återsänts till förvaltningen. Redovisningshandlingarna inkom till förvaltningen den 29 oktober 2015.

Ett godmanskap enligt 11 kap. 1 § FB som pågått under lång tid

Förvaltningen instämmer i länsstyrelsens bedömning att godmanskap enligt 11 kap. 1 § FB är en tidsbegränsad åtgärd som ska beslutas om när förmyndaren är tillfälligt förhindrad att utöva förmyndarskapet.

I akt 19191 fyller det yngsta barnet 18 år i juni 2016 och godmanskapet ska därefter upphöra. Förvaltningen anser att ärenden av denna karaktär givetvis ska övergå till ställföreträdarskap genom särskilt förordnad vårdnadshavare. Med anledning av den korta tidsperiod till det yngsta barnets 18-årsdag har förvaltningen däremot inte vidtagit någon aktiv åtgärd i det specifika ärendet.

Godmanskap och förvaltarskap för utländska medborgare med hemvist i Sverige

Länsstyrelsen har med granskning av akt 34512 lämnat upplysning till överförmyndarförvaltningen hur förvaltningen ska handlägga anmälningar om ställföreträdarskap för utländska medborgare med hemvist i Sverige. Överförmyndarförvaltningen har noterat länsstyrelsens information angående ställföreträdarskap för utländska medborgare som har hemvist i Sverige och vidtagit åtgärder genom att bland annat i akt 34512 ansöka om ställföreträdarskap för huvudmannen till tingsrätten.

Förvaltningen noterar även länsstyrelsens upplysning för framtida anmälningar om ställföreträdarskap.

Övriga frågor

Organisation etc.

Länsstyrelsen har under ett antal år kritiserat förvaltningen för ett flertal brister i verksamheten. Förvaltningen har också fått allvarlig kritik från JO och stadens revisorer. Arbetet under 2016 präglas av en ambition att i detalj gå igenom de anmärkningar som länsstyrelsen och revisorerna pekat på och att åtgärda dessa så långt möjligt med befintliga personalresurser. Bristerna är dock så stora att det beräknas ta flera år att åtgärda allt.

Överförmyndarförvaltningen är föremål för en särskild stödinsats från stadsledningskontoret under 2016. Stadsledningskontoret har ställt en HR-konsult på deltid till förfogande. Kommunikationsstaben vid stadsledningskontoret har fått i uppgift att bistå förvaltningen i arbetet med att förbättra informationen på webben och intra-

nätet samt se över den årliga information som skickas ut till ställföreträdare. Kommunikationsstaben har också tagit fram nya blanketter och informationsmaterial. Samarbetet med kommunikationsstaben innebär också ett arbete med klarspråk, ett arbete som lett till att förvaltningens personal kommer vidareutbildas inom klarspråk hösten 2016.

Förvaltningen måste klara flera utmaningar för att de brister som påtalats från tillsynsmyndigheterna ska kunna åtgärdas. Dessa är bland annat att hinna med att hantera inkommande ärenden i rimlig tid. Så har inte varit fallet under flera år. En annan utmaning är att klara den volymökning av antalet huvudmän och ställföreträdare som skett under 2015. Orsaken är det stora antalet ensamkommande flyktingbarn som nu fått god man. Den tredje utmaningen är att förvaltningen har tagit med sig stora negativa ärendebalanser in i 2016. Det vill säga att det finns många uppgifter som borde utförts 2015 men som inte hunnits med på grund av underbemanning. Det handlar bland annat om svar på klagomål och huvudmän som väntar på att få en, eller byta en, ställföreträdare.

För att underlätta förvaltningens möjligheter att ta sig an volymökningar och kvalitetsbrister höjde kommunfullmäktige nämndens budget med 8,4 mnkr jämfört med 2015, från 36,4 mnkr till 44,8 mnkr. Därefter har fullmäktige i ärendet Avstämning av mål och budget 2016 höjt budgeten med ytterligare 8 mnkr till 52,8 mnkr, även denna gång för att ta sig an volymökningar och kvalitetsbrister. Nämndens budget för 2016 efter budgetjustering kan jämföras med nämndens ekonomiska utfall i bokslut för 2015 som var 46,2 mnkr. Trots att fullmäktige höjde nämndens budget betydligt begär nämnden i tertialrapport 1 ett tilläggsanslag på 8,5 mnkr, då nämndens utfall för 2016 prognostiseras till 61,2 mnkr. Nämndens begäran beviljades.

Under de två sista månaderna av 2015 och under början på 2016 kom närmare 1 500 ensamkommande flyktingbarn till Stockholms stad. Överförmyndarnämnden har ansvaret för att rekrytera gode män till samtliga dessa barn. Detta har prioriterats med anledning av den skyndsamma karaktären i ärenden rörande ensamkommande barn. Samtliga dessa barn har i nuläget god man. Den arbetsbelastning detta har inneburit har gjort att övriga rekryteringsärenden påverkats och tagit längre tid.

I september införs ett nytt arbetssätt som kallas Ax till Limpa. Det betyder att handläggarna får ett personligt ansvar för ett antal huvudmän. Syftet är att det aldrig ska råda någon tvekan om vem som

är ansvarig för att huvudmannen får det stöd hen behöver. Förhoppningen är att detta ska förhindra att ansvar ”faller mellan stolarna”.

Förvaltningens ärendehandläggningssystem

Förvaltningens ärendehandläggningssystem rymmer stora brister och är kraftigt eftersatt på grund av ett tidigare arbete med att ta fram ett nytt verksamhetssystem, vilket dock aldrig kunde implementeras.

Stadsledningskontorets avdelning för digital förnyelse har fått i uppdrag att utvärdera det it-projekt som förvaltningen bedrivit under många år men som inte kunnat leverera beställt verksamhetssystem med tillhörande e-tjänst.

Förvaltningens tillgänglighet

I september införs en ny funktion kallad ”Direktservice”. Det är en funktion som tar emot telefonsamtal och mail. Första linjens support är Kontaktcenter. Andra linjens support är Direktservice. Tredje linjens support är handläggare med ett personligt ansvar för ett antal huvudmän. Kontaktcenter ska kunna koppla samtal direkt till Direktservice istället för som idag skriva ned frågan och kontaktuppgifter i ett mejl som skickas till förvaltningen. Myndigheter ska kunna ringa direkt till förvaltningen utan att passera Kontaktcenter. Gode män och förvaltare med särskilt krångliga ärenden ska kunna ringa direkt till den handläggare som har ett särskilt ansvar för berörd huvudman istället för att som idag behöva ringa Kontaktcenter.